

Régestelen-régen, a háború után, siklott egy szánkó a befagyott Duna jegén, valahol ott, Neszély határában, ahol a hajótemető van s a baptista imaház, siklott a szánkó a kemény Dunán, elébe fogva két néne, az egyik apáca, a másik az édesanya, akinek egy szem leánya, 7 éves forma, meg összekötözött batyuban összes vagyunkájuk. Ült a szánkón, jöttek Szlovákiából, ahol Marcellházán házuk, földjük, rokonságuk... csak apa híján voltak, s a nagy világégés idején a menekült magyarok vértanúja, gróf Esterházy János levelet adott nekik, menekültlevelet, menlevelet. Hát ők aztán útra keltek a hideg, csípős időben jöttek Magyarországra, a megmaradt anyaországba, a nekik oly ismeretlen sorshelyzetbe. Szóval, indultak a nagy öreg folyam túlpártjáról, néhol recsegett a szél, arcot pirító fagy fújt. A kislány szíve elfacsarodott, szeme lázasan csillogott, s a ködös január 7-ei reggelben, 1947-ben, hol még az innen-part se látszott, nem volt biztos talaj, csak a meder félelmes sejtelve, mélye, s a vastag, néhol vékony jégréteg, zokogott a Duna, sívott-rívott, hajbikolt, azaz lengette a kislány bebugyolált testének kilógó hajfűrtjeit, hát indulnak neki a távolnak, hátranéznek, s mit látnak? Fekete lepelben egy férfi, nézi őket, jön utánuk, talán maga a Halál, de nem is talán, hanem éppen Ő, egyik vállán fekete zsákja, másik vállán vastag kötél, hogy befogja őket, a kislányt az iszákjába rejtse, s vigye a lázas lelket a saját birodalmába. Hátranéztek, tudták ki az. De menni kellett, s többet se törődve, menni, csak menni. De a Halál nem hagyta őket. Haladt utánuk. Háta mögé ért az édesanyának, s szólt hozzá színtelen hangon.

- Milyen asszony vagy te? – korholta. Gyermeked apja visszajött a háborúból, ott él a szomszéd faluban, te meg mész a saját fejed után? A lánynak apára van szüksége, a vagyont is ott hagyod, eszednél vagy te, forduljatok vissza!

De az édesanya nem szólt semmit, csak oldalra pillantott az apácára, s húzta tovább a szánkón egyetlen értékét, a gyermekét. Tudta, nem jó világ van készülöben, ő úgy tudja, az apa hősi halált halt a Don-kanyarnál, motoros hírvívő volt és lelőtték az oroszok, és ha nem is tudhatja, mi lesz velük, menni kell a nagy bizonytalanba.

A Halál most a leánykát kísértette meg.

– Meghalsz, te lány, viszlek magammal, szolgálj az én birodalmamban. Őket kettejüket meg hagyjad, hadd menjenek, ahova elszánták magukat. Beszéltem már az apádnak, s ő azt felelte, jól van, kosztért, kvártélyért felfogadhatlak, s ha valamire vágyódsz, majd ő kipótolja a költségeket, tudod, a te apád suszter, ügyes iparos, s egy iparos, ha megmondja, az úgy is volt, úgy is van, úgy is lesz.

A kislány meg sem tudott szólalni, vacogott a szája a hiánytól és félelemtől, meredt előre tekintete a messze semmibe, talán vélt valamit lázas, ködös tudatával, de torkán akadt a szó, s hitt az övéiben, hitt szegénységükben, s szíve mélyén nagyon is erősen a jövőben. János gróftól útravalóul kapott egy simogatást az orcájára, s bízott, ha menni kell, kivel mással, mint anyjával s nagynénjével, az apácával. A Duna felénél járhattak, mikor megálltak, hogy a gyermek körül a takarókat még jobban összehúzzák.

A Halál az apáca ócsárlásába kezdett: szidta előtte az eget, a földet, csapatukat, kétésségüket. Felemlegetett minden rosszat-szörnyűséget, hogy valamennyijüket a félelemmel magával ragadja, de az apáca volt olyan bátor, merész és fegyelmezett, hogy ráemelte szelíd szempárját a kísértőre. Láthatta szörnyű arcát és belső gonoszságát, látta, de nem rettent el, csendben indultak tovább hátralevő útjukon, s a Halál ott fagyott szoborrá a jég kellős közepén. Útjelzője lett mindazoknak, akik szintén nekivágtak a veszélyes télnek, no, nem kalandvágyból, inkább kényszerből hajtván, mert akkor nem volt könnyű magyarnak lenni fenn a zordon északon, s a

Halál dermedve, addig szolgált fekete mementónak, mígnem enyhébb szelek jöttek, megkásásodott a jégpáncél, s ő alámerült a hullámsírba, komor leplét elvitte a víz, vitte-vitte, egészen le a tengerig.